

Izvještaj o poslovanju 2021

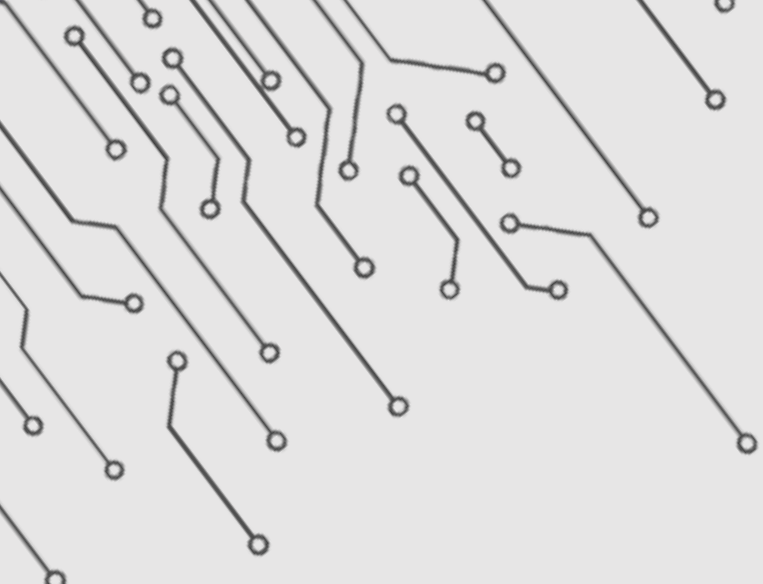
Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o.

Crnogorski elektrodistributivni sistem

SADRŽAJ

1. O NAMA	1
1.1 Opšte informacije o Društvu.....	1
1.2 Osnovna/pretežna i pomoćne djelatnosti poslovanja	1
1.3 Osnovni proizvodi i usluge koje Društvo nudi	1
1.4 Vlasništvo i struktura kapitala	2
1.5 Organizaciona struktura.....	2
1.6 Cilj Društva	3
1.7 Vizija.....	3
2. FINANSIJSKA ANALIZA.....	5
2.1 Nacrt Izvještaja nezavisnog revizora.....	5
2.2 Bilans Stanja	8
2.3 Bilans Uspjeha	9
2.4 Racio Pokazatelji.....	11
2.5 Operativni Pokazatelji.....	13
3. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE	16
3.1 Skupština Društva	16
3.2 Odbor direktora	16
3.3 Revizorski odbor.....	17
3.3 Interna revizija.....	17
3.3 Izvršni direktor	18
3.5 Menadžment	18
4. LJUDSKI RESURSI.....	21
5. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	27
6. DRUŠTVENA ODGOVORNOST	31
7. INVESTICIJE	35
8. CILJEVI I PLANOVI	39
9. UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	43

O NAMA

1. O NAMA

1.1 Opšte informacije o Društvu

OPŠTE INFORMACIJE	
<i>Pravno lice</i>	Crnogorski elektrodistributivni sistem doo
<i>Oblik pravnog lica</i>	DOO
<i>PIB</i>	03099873
<i>PDV</i>	30/31-16162-1
<i>Datum osnivanja</i>	30/06/2016
<i>Adresa sjedišta</i>	Ivana Milutinovića br. 12
<i>Grad</i>	Podgorica
<i>Šifra djelatnosti</i>	3513
<i>Naziv djelatnosti</i>	Distribucija električne energije
<i>Izvršni direktor</i>	Vladimir Čađenović

1.2 Osnovna/pretežna i pomoćne djelatnosti poslovanja

Osnovna djelatnost CEDIS-a je distribucija električne energije. Elektroenergetske djelatnosti Društva propisane su Zakonom o energetici, licencama u energetske sektoru i Statutom CEDIS-a. Crnogorski elektrodistributivni sistem D.O.O. je imalac Licence za distribuciju električne energije, upisane u Registar izdatih Licenci pod rednim brojem L-E-01.

1.3 Osnovni proizvodi i usluge koje Društvo nudi

Ključne djelatnosti Društva su:

- ❖ Distribucija električne energije,
- ❖ Operator distributivne mreže,
- ❖ Izgradnja i održavanje elektroenergetskih objekata,
- ❖ Projektovanje i nadzor,
- ❖ Druge djelatnosti propisane Statutom CEDIS-a

Djelatnost distribucije električne energije je regulisana djelatnost i nadzor nad istom vrši Regulatorna Agencija za Energetiku i Regulisane Komunalne Djelatnosti („REGAGEN“) u skladu sa Zakonom o energetici i podzakonskim aktima.

Distributivni sistem je dio elektroenergetskog sistema koji služi za prenošenje električne energije od prenosne mreže, ili elektrana priključenih na distributivnu mrežu, do krajnjih kupaca i čini ga sistem vodova i postrojenja naponskih nivoa 35 kV, 10 kV i 0,4 kV. Ukupna dužina vodova iznosi oko 19.110km a broj trafostanica iznosi cca 4.887.

Realizacijom osnovnih djelatnosti, CEDIS obezbjeđuje uredno i kvalitetno zadovoljenje potreba potrošača na svim naponskim nivoima, te sigurnu i stabilnu isporuku električne energije privredi i stanovništvu Crne Gore.

1.4 Vlasništvo i struktura kapitala

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica osnovan je 30.juna 2016.godine od strane Elektroprivrede Crne Gore A.D., Nikšić kada je izvršena i registracija Društva kod Centralnog registra privrednih subjekata, u Podgorici, pod registracionim brojem 5-0766918/ 001.

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić je 100% vlasnik Društva.
Osnovni kapital Društva iznosi 288.712.903 EUR-a.

1.5 Organizaciona struktura

Organizacionu strukturu Društva čine:

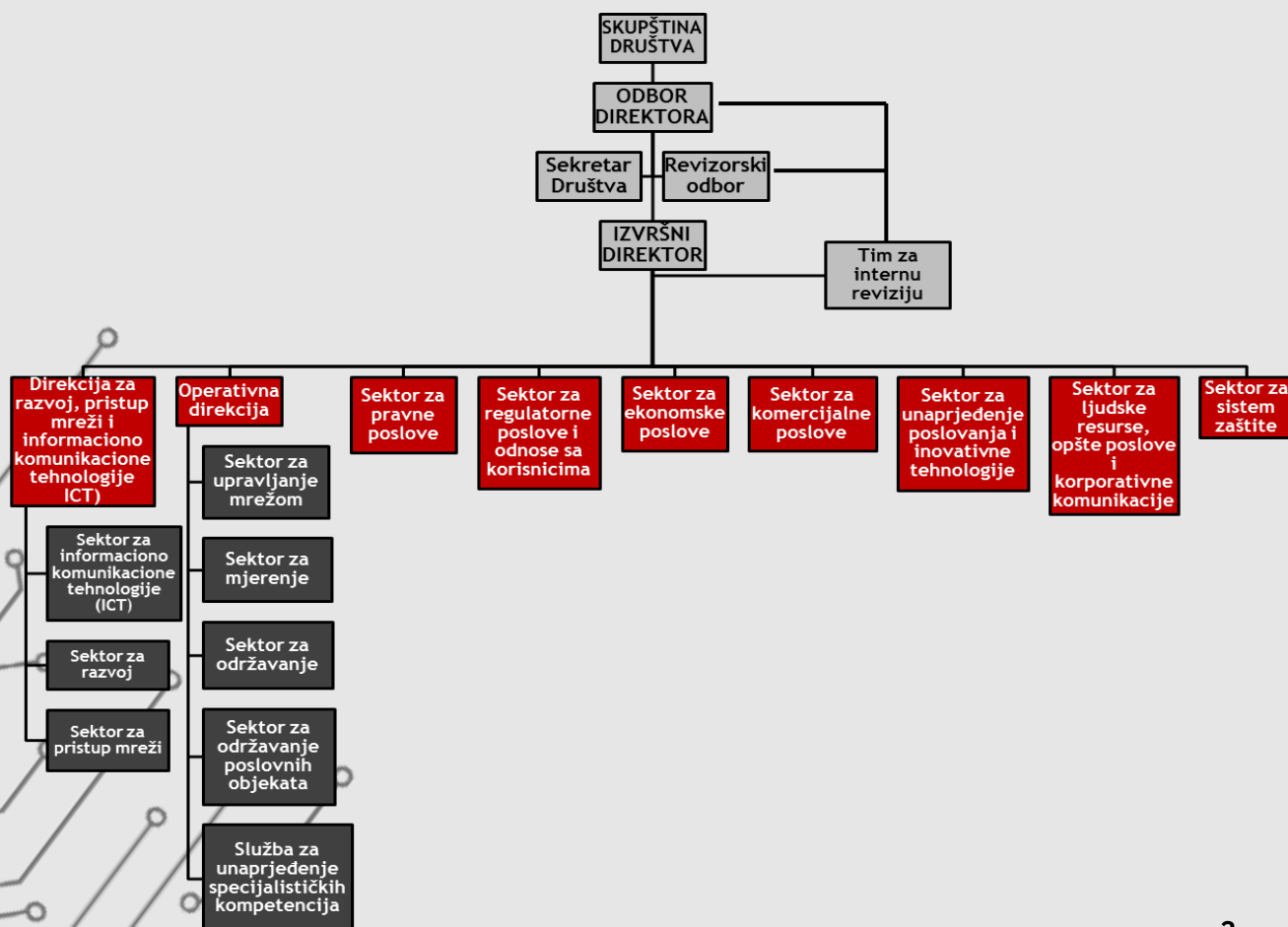
- ❖ Organi Društva;
- ❖ Organizacione cjeline.

Organi Društva su organi upravljanja i rukovođenja i izvršni organi.

Organe upravljanja i rukovođenja čine Skupština i Odbor Direktora. Odbor direktora je kolektivno tijelo od pet članova i njime rukovodi predsjednik.

Izvršni organi su Izvršni Direktor i Sekretar Društva.

Djelokrug rada Skupštine, Odbora direktora, Izvršnog direktora i Sekretara Društva utvrđeni su zakonom i Statutom Društva.

1.6 Cilj Društva

Cilj Društva je pouzdana i kvalitetna distribucija električne energije, sa stalnim ulaganjem u mrežu i objekte radi bolje pouzdanosti mreže i jednakih uslova isporuke i kvaliteta električne energije za sve korisnike distributivnog sistema.

1.7 Vizija

Vizija CEDIS-a je da bude siguran i pouzdan, a zatim i društveno odgovoran operator distributivnog sistema koji ostvaruje profit iz regulisane djelatnosti koju obavlja u skladu sa nacionalnim propisima usaglašenim sa regulativom Evropske unije.

FINANSIJSKA ANALIZA

2. FINANSIJSKA ANALIZA

2.1 Izvještaj nezavisnog revizora

Tel: +382 20 228 449
Fax: +382 20 228 449
www.bdo.co.me

Bulevar Svetog Petra Cetinskog 149
81000 Podgorica
Crna Gora

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasnicima Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica

Izvještaj o finansijskim iskazima

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Društva Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji (u daljem tekstu: bilans stanja) na dan 31. decembra 2021. godine i iskaz o ukupnom rezultatu (u daljem tekstu: bilans uspjeha), iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, osim za efekte pitanja navedenog u odeljku *Osnova za mišljenje sa rezervom* našeg izvještaja, priloženi finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2021. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama objelodanjenim u Napomeni 3. uz finansijske iskaze.

Osnova za mišljenje sa rezervom

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 18. uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2021. godine, nekretnine, postrojenja i oprema iskazani po neto sadašnjoj vrijednosti od EUR 342,334,500 (31. decembar 2020. godine: EUR 344,827,971) uključuju sredstva ukupne neto sadašnje vrijednosti od EUR 6,064,497 (31. decembar 2020. godine: EUR 9,671,585) bez odgovarajuće dokumentacije o vlasništvu. Shodno tome, nijesmo bili u mogućnosti da utvrdimo da li bi određene korekcije bile neophodne u vezi sa stanjem navedenih sredstava na dan 31. decembra 2021. godine i na dan 31. decembra 2020. godine, kao i povezanih pozicija u iskazu o ukupnom rezultatu, iskazu o promjenama na kapitalu i iskazu o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan.

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 001/17) i Međunarodnim standardima revizije (MSR). Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa *Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe ("IESBA Kodeks") i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu u odnosu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Napomenu 26. uz finansijske iskaze u okviru koje je objelodanjeno da je Društvo podnijelo zahtjev Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) za registraciju povećanja kapitala Društva po kojem je donio rješenje broj 5-0766918/015 od 17. februara 2021. godine, a koje se odnosi na promjenu statuta Društva. U odnosu na prethodni statut, promjena je vezana za treću dokapitalizaciju Društva: novčanog uloga u Društvo od EUR 379,631 i nenovčanog uloga od EUR 4,155,560. Nakon registrovane promjene utvrđen je osnovni kapital na iznos od EUR 288,712,903, a obaveze koje se konvertuju u kapital (Napomena 29) se smanjuju za iznos od EUR 4,522,043 i sada iznose EUR 6,064,497 i imaju tendenciju pada.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasnicima Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica

Skretanje pažnje (Nastavak)

- b) Napomenu 37. uz finansijske iskaze u okviru koje je objelodanjeno da su finansijski iskazi Društva predati Upravi prihoda i carina dana 14. aprila 2022. godine. U skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016) pravno lice dužno je da dostavlja finansijske iskaze organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Ostale informacije

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Izvještaj menadžmenta (koji ne uključuje finansijske iskaze i Izvještaj revizora o njima) za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2021. Naše mišljenje o finansijskim iskazima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uvjeravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom finansijskih iskaza, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalno značajna nedoslednost između njih i finansijskih iskaza ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa Izvještajem menadžmenta, sprovedi smo postupke u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ti postupci uključuju provjeru da li je Izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa važećim odredbama Zakona o računovodstvu.

Samo na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije finansijskih iskaza, po našem mišljenju:

- informacije objelodanjene u Izvještaju menadžmenta za 2021. godinu, su po svim materijalno značajnim aspektima, usklađene sa finansijskim iskazima Društva za 2021. godinu;
- Izvještaj menadžmenta za 2021. godinu je sastavljen u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu; i

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahteva da tu činjenicu saopštimo u izveštaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016), kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Društva.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasnicima Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz ako takav iskaz postoji. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom obavljanja revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljammo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike, i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva.
- Vršimo procjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i da li, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u našem izvještaju revizora skrenemo pažnju na odgovarajuća objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo ocjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne poslovne promjene i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlaštenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Podgorica, 1. jun 2022. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

2.2 Bilans Stanja

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (BILANS STANJA)

Na dan 31. decembra 2021. godine

U EUR

	Napomena	31.12.2021	31.12.2020
AKTIVA			
STALNA IMOVINA		344.626.716	346.815.861
Nematerijalna ulaganja	17	1.420.892	1.294.735
Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva	18	342.334.499	344.827.971
Dugoročni fin. plasmani i dug. potraživanja	20	871.325	693.155
ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	16	208.021	197.539
OBRTNA SREDSTVA		69.019.629	76.651.166
Zalihe	21	10.431.717	9.202.034
Potraživanja	22	24.446.024	16.275.299
Kratkoročni finansijski plasmani	23	21.002.000	40.700.000
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	24	12.422.752	9.562.097
Stalna sredstva namijenjena prodaji i obust. posl.	19	717.136	911.736
AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	25	300.110	233.326
UKUPNA AKTIVA		414.154.476	423.897.892
PASIVA			
KAPITAL		323.015.082	328.886.121
Osnovni kapital	26	288.712.903	284.177.711
Poz. rev. rez. i ner. dobici po osnovu fin. sredstava i dr. kom. ostalog sveobuhvatnog rezultata		44.041.746	43.401.595
Neraspoređena dobit		107.184	1.306.814
Gubitak tekuće godine		(9.846.752)	-
DUGOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE		33.989.054	43.930.923
Dugoročna rezervisanja	27	5.979.477	7.599.005
Dugoročni krediti	28	22.083.535	26.033.744
Ostale dugoročne obaveze	29	5.926.042	10.298.175
ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	16	5.365.943	5.446.728
DUG. ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE		1.286.844	0
KRA TKOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE		25.467.558	21.597.328
I KRA TKOROČNA REZERVISANJA	34	1.209.239	1.086.635
II KRA TKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)		24.258.319	20.510.693
Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	28	685.933	685.933
Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	28	3.264.275	3.264.275
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	30A	111.997	11.404
Obaveze prema dobavljačima	30B	10.462.701	11.301.376
Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	30C	6.958.331	2.753.928
Ostale obaveze iz poslovanja	30D	33.575	36.175
Ostale kratkoročne obaveze	31	2.311.341	2.194.873
PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	33	25.029.996	24.036.792
UKUPNA PASIVA		414.154.476	423.897.892

2.3 Bilans Uspjeha

CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM DOO, PODGORICA			
ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU (BILANS USPJEHA)			
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine			
U EUR			
 10 Broj <u>10-10-13168/6</u> <u>19-09.</u> 2022 god.			
	Napomena	01.01. - 31.12.2021	01.01. - 31.12.2020
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	6	102.652.109	93.566.606
2. Ostali prihodi iz poslovanja		2.782.394	6.066.999
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	7A	866.346	877.503
b) Ostali prihodi iz poslovanja	7B	1.916.048	5.189.496
c) Prihodi po osnovu vr. usklađivanja imovine		-	-
5. TROŠKOVI POSLOVANJA		(83.071.185)	(69.964.599)
Nabavna vr. prodate robe i troškovi materijala	8	(33.171.114)	(22.429.692)
Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	9	(28.025.235)	(25.496.358)
Amortizacija	9	(21.874.835)	(22.038.550)
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi		(27.753.621)	(25.452.146)
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	10A	(16.777.236)	(15.108.512)
b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	10B	(10.976.386)	(10.343.634)
1/ Troškovi poreza		(2.556.864)	(2.350.815)
2/ Troškovi doprinosa za penzije		(5.167.453)	(4.901.145)
3/ Troškovi doprinosa		(3.252.069)	(3.091.674)
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske)		(573.341)	(34.972)
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)		(427.905)	-
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtno imovine (osim finansijske)	11	(145.437)	(34.972)
8. Ostali rashodi iz poslovanja	12	(1.856.290)	(3.328.883)
POSLOVNI REZULTAT		(7.819.934)	853.006
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite)		410.827	571.028
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	13A	410.827	571.028
11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite		659	2.786
c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	13B	659	2.786
12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine		(1.341.140)	(517.419)
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	14A	-	-
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	14B	(1.341.140)	(517.419)

CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM DOO, PODGORICA

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU (BILANS USPJEHA)
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine
U EUR

13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite		(1.262.593)	(297.477)
a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	15A	(1.076.841)	(143.424)
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	15B	(185.752)	(154.053)
FINANSIJSKI REZULTAT		(2.192.247)	(241.081)
REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		(10.012.181)	611.925
14. PORESKI RASHOD PERIODA		165.429	157.600
Tekući porez na dobit	16	-	-
Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	16	165.429	157.600
15. DOBITAK ILI GUBITAK NAKON OPOREZIVANJA		(9.846.752)	769.525
BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA POVEZANIH SA KAPITALOM		(2.532)	729.529
Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada		(2.532)	729.529
VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/			
NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM		(2.532)	729.529
IX. NETO SVEOBUHVAJNI REZULTAT		(9.849.283)	1.499.054

Napomene na stranama od 9 do 52
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Priloženi finansijski iskazi su odobreni za izdavanje od strane Izvršnog direktora Društva na dan 14. april 2022. godine i potpisani su u ime rukovodstva Društva od strane:

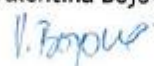
Lice odgovorno za
sastavljanje finansijskih
iskaza

Milka Jovanović

Rukovodilac Sektora
za ekonomske
poslove

Valentina Bojović

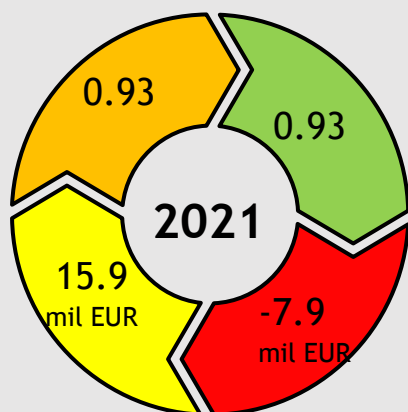

Izvršni direktor

Vladimir Čadenović

2.4 Racio Pokazatelji

Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Ekonomičnost redovnog poslovanja

EBIT

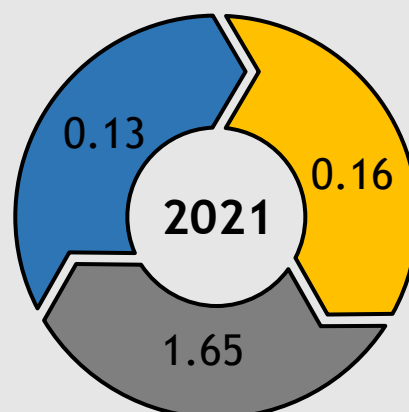
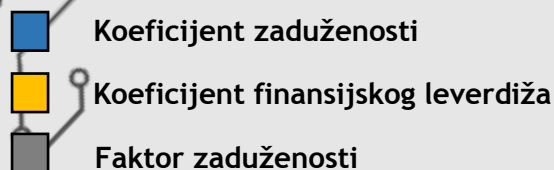
EBITDA

Ekonomičnost ukupnog poslovanja ukazuje na to da li Društvo uspješno posluje, odnosno da li su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda tj. koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Minimalna prihvatljiva vrijednost koeficijenta je 1, što bi značilo da prihodi odgovaraju rashodima. U slučaju CEDIS-a, koeficijenti ekonomičnosti su iznad ili oko standarda u 2019. i 2020. godini, dok su u 2021. godini ispod standarda zbog povećanja troškova za šta je primarni razlog nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka na mreži po znatno višoj cijeni u odnosu na prethodnu godinu.

Koeficijent zaduženosti pokazuje da li preduzeće može iz svoje imovine da isplati obaveze. Ovaj koeficijent bi trebalo da bude manji ili jednak jednoj polovini da bi se smatrao pozitivnim parametrom. U slučaju CEDIS-a, on za 2020. i 2021. godinu ima istu vrijednost - 0.13.

Finansijski leveridž predstavlja parametar koji pokazuje da li Društvo može da odgovori na svoje finansijske obaveze, tako što prikazuje uolikoj mjeri Društvo finansira svoje aktivnosti kroz dug, odnosno kroz kapital. Veći koeficijent znači i veći rizik za vlasnike kompanije. Pokazatelj vrijednosti 0.17 za 2020. i 0.16 za 2021. godinu ukazuju da je CEDIS preduzeće koje se većinom finansira iz sopstvenih sredstava.

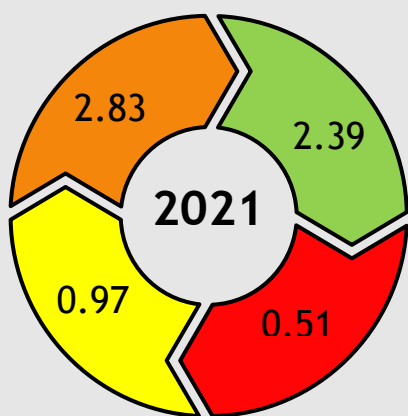
Faktor zaduženosti pokazuje koliko bi godina Društvu trebalo da, uz postojeće uslove poslovanja i ostvarivanja dobiti, može izmirivati svoje ukupne obaveze. Kontrolni parametar je 5 godina, odnosno, ukoliko je društvo sposobno da izmiri svoje ukupne obaveze u periodu do 5 godina, ono je solventno i nije prezaduženo. Faktor zaduženosti za 2020. i 2021. godinu je iznosio 2.43 odnosno 1.65, što je znatno manje od referentnog faktora 5.

Koeficijent trenutne likvidnosti prikazuje da li je društvo generisalo dovoljno gotovine da bi odgovorilo na svoje kratkoročne obaveze. Minimalne vrijednosti ovog parametra su između 0.1 i 0.3. CEDIS je u granicama minimalne prihvatljive vrijednosti koeficijenta.

Tekuća likvidnost CEDIS-a je, iako je u padu, na odgovarajućem nivou, s obzirom na to da je i 2021. godina kao i prethodne dvije godine iznosila više od standarda 2, što znači da Društvo može nesmetano da izmiruje svoje kratkoročne obaveze. Vrijednost koeficijenta ubrzane likvidnosti iznad 1 ukazuje da je Društvo likvidno, što je ovdje i slučaj.

Što se tiče finansijske stabilnosti, imajući u vidu da je referentna vrijednost finansijski stabilnog Društva manja ili jednaka od 1, možemo reći da je CEDIS finansijski stabilno Društvo.

Koeficijent tekuće likvidnosti

Koeficijent ubrzane likvidnosti

Koeficijent trenutne likvidnosti

Koeficijent finansijske stabilnosti

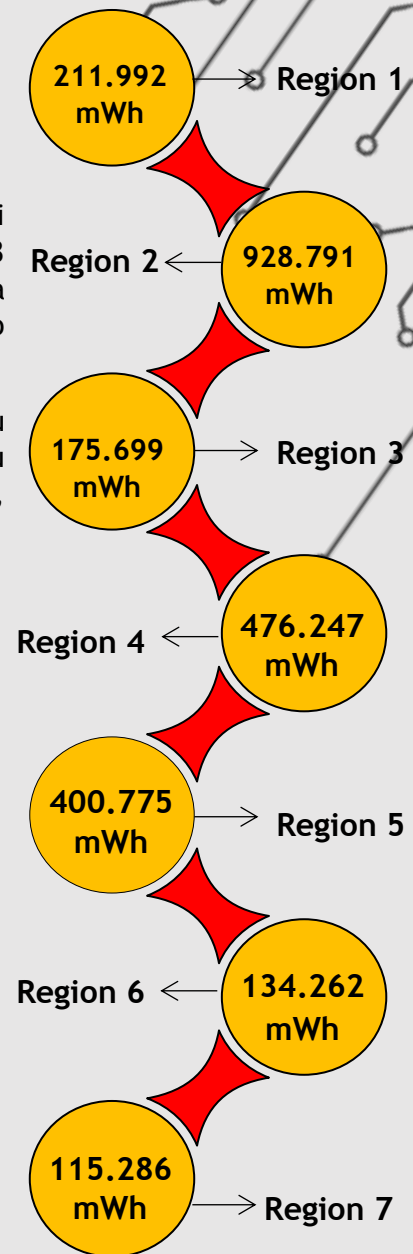
2.5 Operativni Pokazatelji

Bruto ostvarena distributivna potrošnja u 2021. godini iznosi 2.788 GWh pri čemu je neto ostvarena potrošnja od 2.443 GWh bila veća od prošlogodišnje za 229 GWh a 51 GWh manja od plana. U nastavku je dat prikaz neto potrošnje po regionima.

Neto potrošnja, shodno broju stanovnika, najveća je u regionu 2 i iznosi 928.791 mWh. Najmanja potrošnja bila je u regionima 6 i 7 u iznosima od 134.262 mWh i 115.286 mWh, respektivno.

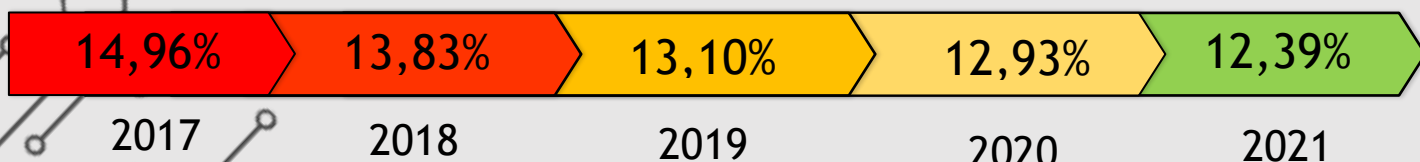
Prikaz neto potrošnje po regionima:

- 1 Nikšić, Plužine
- 2 Podgorica, Cetinje, Tuzi, Danilovgrad
- 3 Berane, Rožaje, Plav, Andrijevica, Gusinje, Petnjica
- 4 Bar, Budva, Ulcinj
- 5 Herceg Novi, Tivat, Kotor
- 6 Bijelo Polje, Kolašin, Mojkovac
- 7 Pljevlja, Žabljak, Šavnik

U pogledu distributivnih gubitaka, nastavljen je trend njihovog smanjenja pa su u odnosu na 2020. godinu, distributivni gubici smanjeni za 0.54 procentna poena. Iznos ostvarenih gubitaka u 2021. godini je 345 GWh što je 12,39% preuzete električne energije. Od ukupno ostvarenih gubitaka u iznosu od 345 GWh, 8,30% čine gubici odobreni od strane REGAGEN-a što je 221 GWh. Jedan od strateških ciljeva Društva je dovođenje nivoa distributivnih gubitaka na nivo odobren od strane REGAGEN-a kroz projekte rekonstrukcije, izgradnje i revitalizacije distributivne mreže kao i kroz završnu implementaciju AMM projekta kojom će brojilima na daljinsko očitavanje biti pokriveno preko 85% distributivnih potrošača.

Procentualni prikaz gubitaka (kao razlike između preuzete i predane električne energije) na mreži po godinama:

POTROŠAČI

Broj potrošača tj. obračunskih mjernih mjesta na dan izvještavanja iznosio je 421.853 od čega je 7.955 brojila zajedničke potrošnje. Procenat očitosti u decembru mjesecu 2021. godine iznosio je 93.13% dok je prosječna očitost na nivou godine iznosila 93.78%. Stepenn očitosti je u konstantnom porastu i u 2021. godini priključena su 9.302 novih potrošača.

ODRŽAVANJE

Sektor za održavanje je u 2021. godini, osim tekućeg i havarijskog održavanja, odgovarao i na zahtjeve korisnika.

Kroz direktnu komunikaciju sa korisnicima, u 2021. godini izvršene su 1.953 intervencije, dok je tekućim i havarijskim održavanjem zamijenjeno 4.560 stubova. Takođe kroz dio projekta revitalizacije zamijenjena su 2.423 stuba.

Radovi na tekućem održavanju protekli su redovnim tokom, uprkos lošim vremenskim uslovima. Havarijsko održavanje u 2021. godini bilo je jačeg intenziteta za cca EUR 300 hiljada. Nestabilni vremenski uslovi obilježili su dio 2021. godine i to prije svega u sjevernom i centralnom regionu.

PRISTUP MREŽI

Sektor za pristup mreži je u 2021. sklopio 5.453 ugovora o priključenju korisnika na distributivni sistem sa novim legalnim potrošačima, 3.849 ugovora sa novim nelegalnim potrošačima, dok je po osnovu zahtjeva funkcionalne cjeline (FC) Snabdijevanje sklopljen 17.381 ugovor o priključenju postojećih potrošača a vezanih za promjenu imena i aktivaciju neaktivnih potrošača.

U toku 2021. priključeno je 5 mHE ukupno instalisane snage 2580 kVA, dok je za jednu zaključen aneks ugovora o priključenju čime je dozvoljena veća snaga elektrane prelaskom sa 10 na 35 kV (400 kVA - 1200 kVA). Priključeno je i 15 solarnih elektrana, po principu razmjene, sa ukupnom snagom od 499,5kW.

PRAVNI POSLOVI

U Sektoru za pravne poslove, između ostalog, obavljaju se i poslovi na utuženju i zastupanju u parničnim, izvršnim, krivičnim i prekršajnim predmetima i ukupan broj aktivnih predmeta na dan 31.12.2021.godine po svim navedenim osnovima iznosi 3.646 predmeta. Najveći dio predmeta, tačnije njih 2.216 odnosi se na izvršne postupke.

U korist CEDIS-a riješeno je 146 parničnih sporova iznosa cca EUR 2.7 miliona dok je broj okončanih sporova na štetu CEDIS-a 145 ukupnog iznosa od cca EUR 1.0 milion.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

3. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

IZJAVA O KORPORATIVNOM UPRAVLJANJU

Pravila korporativnog upravljanja u kompaniji zasnivaju se na relevantnim odredbama Zakona o privrednim društvima i Statuta kompanije i drugih internih procedura kojih se kompanija u potpunosti pridržava.

Upravljanje i nadzor nad organizacijom, poslovanjem i kontrolom kompanije sprovodi se putem Skupštine Društva, Odbora direktora, Revizorskog odbora, Izvršnog direktora, Sekretara kompanije, Tima za internu reviziju i eksterne revizije.

3.1 Skupština Društva

Skupština Društva je najviši organ korporativnog upravljanja Društvom koji donosi, mijenja i dopunjava Statut, bira i razrješava članove Odbora direktora, imenuje nezavisnog revizora, donosi odluke o raspolaganju imovinom Društva (kupovina, prodaja, zakup, zamjena, sticanje ili na drugi način raspolaganja) čija je vrijednost veća od 10% osnovnog kapitala Društva (imovina velike vrijednosti), odobrava zaključenje ugovora u vezi sa kupovinom imovine od Osnivača u svim slučajevima kada isplata prevazilazi jednu desetinu (1/10) osnovnog kapitala Društva utvrđenog Statutom, donosi investicione odluke vrijednosti preko jedne desetine (1/10) osnovnog kapitala Društva, usvaja godišnje finansijske izvještaje, izvještaj revizora i godišnji izvještaj o poslovanju, odlučuje o politici naknada i o naknadama članova Odbora direktora, odlučuje o raspodjeli dobiti, odlučuje o povećanju i smanjenju kapitala i drugim pitanjima u skladu sa Zakonom i Statutom.

Uloga, odgovornosti, učešće, redovni ili vanredni kvorum učesnika, predsjedavanje, dnevni red i način rada Skupštine Društva opisani su Statutom i Poslovníkom o radu Skupštine Društva, tj. Odbora direktora Osnivača. Skupštinu Društva predstavlja Odbor Direktora Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, kao 100%-og vlasnika Crnogorskog Elektrodistributivnog Sistema d.o.o.

3.2 Odbor direktora

Odbor direktora je kolektivni organ upravljanja i nadzora nad tekućim radom i poslovanjem Društva. Odbor direktora sprovodi odluke Skupštine Društva, utvrđuje razvojnu politiku i strategiju kompanije, prati i kontroliše upravljanje kompanijom, obezbjeđuje sistem interne kontrole, određuje organizaciju kompanije, donosi odluke o investicijama u skladu sa Statutom Društva, usvaja godišnje planove poslovanja i druge poslove u skladu sa Zakonom, Statutom i opštim aktima Društva.

Odbor direktora se sastoji od pet (5) članova koje bira Skupština Društva i njime rukovodi Predsjednik Odbora direktora. Mandat članova Odbora direktora ističe na prvoj redovnoj godišnjoj sjednici Skupštine Društva, pri čemu broj mandata nije ograničen.

Predsjedavajući Odbora direktora ovlašten je da: saziva i predsjedava sjednicama Odbora direktora, zadužen je za sprovođenje odluka Odbora direktora, obavlja poslove pripreme programa i razvojne strategije kompanije, koordinira i sprovodi poslovnu saradnju sa domaćim i stranim partnerima i međunarodnim organizacijama i druge poslove u skladu sa Zakonom, Statutom i opštim aktima Društva.

Uloga, odgovornosti, predsjedavanje, dnevni red i način rada Odbora direktora opisani su Statutom i Poslovníkom o radu Odbora direktora.

Odbor Direktora CEDIS-a čine:

1. Rajko Radošević - Predsjednik
2. Jelena Bošnjak - Član
3. Ilija Miljanić - Član
4. Miloš Krivokapić - Član
5. Emir Sijarić - Član

3.3 Revizorski odbor

Odbor direktora Društva imenuje Revizorski odbor.

Cilj Revizorskog odbora je da podrži Odbor direktora u ispunjavanju svojih odgovornosti koje se odnose na finansijsko izvještavanje, sisteme interne kontrole, proces revizije i usklađenost sa zakonskom regulativom i kodeksom ponašanja. Revizorski odbor prati sledeće postupke u kompaniji: efikasnost upravljanja rizicima, efikasnost sistema internih kontrola, korporativno finansijsko izvještavanje, aktivnosti interne i nezavisne eksterne revizije.

Revizorski odbor se sastoji od tri (3) člana i ima sekretara koji obavlja stručno - administrativne poslove za potrebe ovog organa. Predsjednika, članove Revizorskog odbora i sekretara imenuje Odbor direktora Društva, na period od jedne (1) godine.

Sastav Revizorskog odbora Društva na 31.12. 2021. godine bio je:

- Nina Blečić, predsjednik
- Maja Šofranac, član
- Marina Vukčević, član

Sekretar Revizorskog odbora je Jovana Baranin.

3.3 Interna revizija

Internu reviziju vrši Tim za internu reviziju kroz radna mjesta čiji je djelokrug rada utvrđen Zakonom. Zadatak Tima za internu reviziju je da obezbijedi, putem periodičnih procjena, da su identifikacione procedure i upravljanje rizicima koje sprovodi menadžment, adekvatnog karaktera, da sistem interne kontrole djeluje efikasno i da su informacije koje se prenose Izvršnom direktoru u odnosu na sistem interne kontrole pouzdane i odgovarajućeg kvaliteta.

Tim za Internu reviziju prati implementaciju preporuka koje je sačinila u postupku interne revizije. Ukoliko postoje, povezani zaključci se periodično saopštavaju izvršnom direktoru, Revizorskom odboru i Odboru direktora.

3.3 Izvršni direktor

VLADIMIR ČAĐENOVIĆ

Rođen je 1984. godine u Podgorici, gdje je završio osnovnu školu i Gimnaziju. Na Pravnom fakultetu UCG diplomirao je 2008. godine. Radni angažman započeo je 01. oktobra 2008. godine na Pravnom fakultetu UCG, gdje je do juna 2010. godine bio na poziciji šefa Odsjeka za studentska pitanja na odjeljenju Pravnog fakulteta u Budvi. Zatim prelazi na Institut za strane jezike Univerziteta Crne Gore na mjesto šefa Studentske službe Instituta. Od 8. jula 2011. do 4. maja 2016. godine bio je sekretar Instituta za strane jezike, a posljednjih gotovo pet godina je advokat. Govori ruski, a služi se engleskim jezikom. Oženjen je i otac jednog djeteta.

3.5 Menadžment

DUŠAN BORIČIĆ

Sektor za unapređenje
poslovanja i inovativne
tehnologije

BORIS OSTOJIĆ

Direkcija za razvoj, pristup
mreži I ICT

JELENA MARTINOVIĆ

Sektor za pravne poslove

VLADIMIR IVANOVIĆ

Operativna Direkcija

VALENTINA BOJOVIĆ

Sektor za ekonomske poslove

BILJANA MEDOJEVIĆ

Sektor za ljudske resurse, opšte
poslove i korporativne
komunikacije

ALEKSANDAR PEROVIĆ

Sektor za odnose sa regulatorom
državnim institucijama i
korisnicima distributivnog
sistema

MILUTIN KUSOVAC

Sektor za komercijalne
poslove

DUŠAN BJELICA

Sektor za sistem zaštite

LJUDSKI RESURSI

4. LJUDSKI RESURSI

14% povećanje broja zaposlenih u odnosu na 31.12.2020.

192 nova zaposlena u odnosu na 31.12.2020.

13% ukupnog broja zaposlenih čine lica mlađa od 30 godina.

27% ukupnog broja zaposlenih imaju VII stepen stručne spreme.

22 pripravnika Vladinog programa stručnog osposobljavanja je odradilo u Cedis-u pripravnički staž tokom 2021.

15% ukupnog broja zaposlenih čine žene.

Ukupan broj zaposlenih u Društvu na dan 31. decembar 2021. godine je 1567. Društvo koristi usluge agencije za ustupanje zaposlenih, te je po ovom osnovu zaposleno 189 lica.

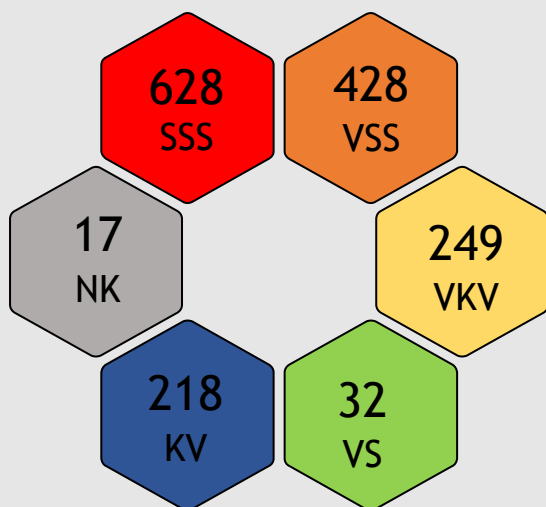
STRUKTURA ZAPOSLENIH PREMA TIPU UGOVORA

U nastavku je prikazana struktura zaposlenih prema tipu ugovora koji su zaključili direktno ili indirektno (agencija, pripravnici) sa Društvom. Kao što se može vidjeti na grafiku desno, najveći broj zaposlenih na 31.12.2021. jeste sa ugovorom na neodređeno vrijeme i to 1345 od ukupno zaposlenih 1567 lica.

KVALIFIKACIONA STRUKTURA ZAPOSLENIH

Većina zaposlenih u CEDIS-u ima srednju stručnu spremu, a znatan je i broj onih sa visokim obrazovanjem, kao što se može vidjeti na prikazu lijevo, koji prikazuje kvalifikacije ukupnog broja zaposlenih, uključujući zaposlene preko agencije tokom 2021.

- Srednja stručna sprema
- Visoka stručna sprema
- Visoko-kvalifikovana radna snaga
- Viša stručna sprema
- Kvalifikovana radna snaga
- Nisko-kvalifikovana radna snaga

PROFESIONALNI RAZVOJ ZAPOSLENIH

U 2021. godini usljed globalne pandemije kao prepreke prilikom organizovanja različitih vrsta obuka, iste su sprovedene u manjem obimu, u odnosu na prethodne godine, i na način koji je u datim okolnostima bio moguć - uz manji broj učesnika, ili putem online platformi. I pored navedenog zaposleni su prošli kroz više vrsta specijalističkih obuka.

Organizovani su seminari iz različitih oblasti: seminar "Nove dileme u primjeni Zakona o radu" za zaposlene iz Sektora za ljudske resurse, opšte poslove i korporativne komunikacije, seminar "Teorija, praksa i novosti u javnim nabavkama" - KVENTUM za zaposlene iz Sektora za komercijalne poslove, seminar na temu Analiza finansijskih izvještaja - SIGMA DOO kojem su prisustvovali zaposleni iz Finansijskog sektora i seminar " Savremene i ključne kompetencije u moderenom poslovanju " za zaposlene iz Finansijskog sektora.

U periodu pogoršane epidemiološke situacije, obuke su se organizovale putem online modela: Webinar "Nefinansijsko integrisano izvještavanje u javnom sektoru" za zaposlene iz Tima za reviziju, i " Sastavljanje finansijskih iskaza za 2021.godinu " za zaposlene iz Finansijskog sektora.

Realizovane su kontinuirane obuke za softver DIGSI 5 za zaposlene iz Sektora za održavanje, kao i obuke za korišćenje softvera SICAM PAS i SICAM SCC za zaposlene iz Sektora za upravljanje mrežom i obuka za prelom teksta za zaposlene iz Sektora za ljudske resurse, opšte poslove i korporativne komunikacije. Iz oblasti ISO standarda realizovana je obuka iz oblasti Sistema menadžmenta ISO 37001 i iz oblasti GDPR-a.

Zaposleni iz Sektora za ICT pohađali su kurs iz oblasti računarskih mreža "Administracija računarskih mreža i "Administracija Linux serverskih sistema".

Pored navedenih obuka, seminara i kurseva organizovana su i 2 savjetovanja: CIRED - koje se održalo u Vrnjačkoj Banji gdje je učestvovalo 38 zaposlenih i CIGRE - koje su se održale u Budvi na kojim su 22 zaposlena uzela učešće. Takođe, održan je i kongres na temu " Finansijsko - računovodstvene inovacije u funkciji pouzdanog izvještavanja " koji je organizovan u Bečićima .

OBUKE

Tokom 2021. godine nastavljene su obuke u Službi za unapređenje specijalističkih kompetencija. Služba je formirana 2019. godine sa osnovnim ciljem osposobljavanja novozaposlenih u Operativnoj direkciji za samostalno obavljanje radnih zadataka. Obuka se organizuje za zaposlene koji obavljaju poslove tehničkih procesa.

Ukupan broj zaposlenih koji je u 2021. godini prošao obuku u Službi za unapređenje specijalističkih kompetencija je **154**.

RAZVOJ ORGANIZACIJE

Osim razvoja zaposlenih radilo se i na razvoju organizacije i regulisanju procesa, pa je u 2021. godini donijeto ukupno **26** internih akata. Od navedenog ukupnog broja, **6** internih akata su usvojeni kao novi, do tada neregulirani procesi, dok je kod preostalih **20** riječ o izmjenama, usklađivanjima, ažuriranjima i sl.

Među novodonijetim internim aktima potrebno je pomenuti:

- Na temu integrisanog sistema menadžmenta usvojeni su: Politika integrisanog sistema menadžmenta i Priručnik integrisanog sistema menadžmenta;
- Uređeno je pitanje koje se odnosi na funkcionisanje voznog parka donošenjem 2 interna akta: Procedura o upravljanju i održavanju voznog parka i Uputstvo za korisnike voznog parka;
- 2 interna akta od posebnog značaja koja su usvojena u 2021. godini, a uporište im je u Zakonu o sprečavanju korupcije jesu: Procedura primanja poklona i Procedura postupanja po prijavi zviždača koja upućuje na postojanje korupcije.

Navedenim aktima definiše se:

- 1) način primanja poklona,
- 2) vođenje njihove evidencije,
- 3) vrijednost poklona koje je dozvoljeno primiti,
- 4) postupanje po prijavi lica koje upućuje na postojanje korupcije (zviždač),
- 5) način podnošenja prijave,
- 6) utvrđivanje nagrade za zviždače i sl.

Donesen je i veći broj akata koje je CEDIS kao Operator distributivnog sistema dužan da donese u skladu sa Zakonom o energetici, i koji se objavljuju u Službenom listu CG:

- Metodologija za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije;
- Pravila za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprječavanja neovlašćenog korišćenja električne energije;
- Program mjera za primjenu nediskriminatornih uslova za pristup distributivnom sistemu električne energije.

Vršene su izmjene postojećih verzija internih akata kako bi se isti uskladili sa primjenom u praksi, relevantnim zakonskim propisima i sl. S tim u vezi potrebno je pomenuti:

- inoviranje Etičkog kodeksa i Statuta Društva;
- vršene su izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kao i Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih,
- izvršeno je godišnje ažuriranje Vodiča za pristup informacijama.

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

5. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

U skladu sa zakonskim propisima, u CEDIS-u se u oblasti životne sredine obavljaju sledeće aktivnosti:

UPRAVLJANJE OTPADOM

Kao izvorni proizvođač otpada, CEDIS sa istim postupom u skladu sa Planom upravljanja otpadom, donijetim od strane Društva, za period 2020 - 2023 godine, a na koji je saglasnost dala Agencija za zaštitu prirode i životne sredine. Tokom 2021. godine, CEDIS je ovlašćenim pravnim licima predao ukupno 46,269t opasnog otpada kao i 38,264t neopasnog otpada.

Za potrebe privremenog odlaganja opasnog otpada, Društvo je zakupilo skladišni prostor u Baru. Kroz zaključen ugovor o zakupu skladišta za opasan otpad na kraju 2021. godine količina uskladištenog opasnog otpada je 17.223t. Cca 300t opasnog otpada - drveni impregnisani stubovi odloženo je u CEDIS-ovom magacinu u Kotoru. U toku 2021. godine donešena je odluka da se za odlaganje opasnog otpada adaptira dio magacinskog prostora u Kotoru, u toku je izrada Projekta adaptacije.

CEDIS je partner Nacionalnog Projekta „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži PCB u Crnoj Gori“, a koji se odnosi na bezbjedno upravljanje opremom i otpadom koji sadrži PCB. Ovaj projekat će biti realizovan u saradnji sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (ranije Ministarstvo održivog razvoja i turizma), a isti implementira UNDP. Cilj projekta je da se, do kraja 2021. godine, otpad i oprema koja sadrži PCB ukloni iz upotrebe, dekontaminira ili kao otpad izveze do postrojenja za uništavanje.

Na osnovu Inventara PCB opreme i otpada, koji je sačinjen realizacijom prve faze Projekta kroz uzorkovanje i analizu izolacionog ulja, tokom 2021. godine implementacijom Projekta u CEDIS-u je realizovana faza uklanjanja PCB-a iz identifikovane opreme i otpada. U cilju uklanjanja PCB-a CEDIS je kroz Projekat ovlašćenom operateru predao 2.5095 t PCB otpada na izvoz i uništenje, u kojim je koncentracija PCB-a u izolacionom ulju bila iznad 5000 ppm.

Oprema i otpad kod kojih je koncentracija PCB-a u izolacionom ulju bila ispod 5000 ppm, odlukama Društva je kroz Projekat predata ovlašćenom operateru na dekontaminaciju i nakon prečišćavanja vraćena je CEDIS-u. Tokom 2021. godine izvršena je dekontaminacija 65 transformatora, odnosno 67.165t PCB opreme i otpada.

Nakon dekontaminacije 46 transformatora vraćeno je Operativnoj direkciji na ponovnu upotrebu, a 19 transformatora su uskladišteni kao otpad do zaključenja ugovora o zbrinjavanju. Zbog ograničenja izazvanih COVID-19 sredinom 2021. godine donator (GEF) je odobrio produžetak krajnjeg roka za realizaciju Projekta do 31.12.2022. godine.

Društvo je, za potrebe Agencije za zaštitu prirode i životne sredine kao i organima lokalne uprave i Zavodu za statistiku, izradilo godišnji izvještaj o otpadu.

ZRAČENJE

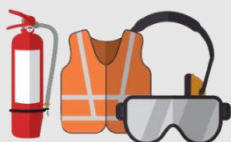
U skladu sa Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Sl. list CG“ br. 35/13) i Pravilnikom o vrstama zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja za koje se izrađuje studija ("Službeni list Crne Gore", br. 42/15), Društvo je prepoznato kao vlasnik zatečenih izvora nejonizujućeg zračenja.

Zakonom je definisana obaveza izrade Studije korišćenja izvora nejonizujućeg zračenja, čiji je nosilac aktivnosti na izradi Agencija, za koju još uvijek nije raspisan Javni poziv, a vlasnici izvora nejonizujućeg zračenja su u obavezi da finansiraju izradu Studije. Do izrade Studije CEDIS vrši mjerenja nejonizujućeg zračenja samo po nalogu Ekološkog inspektora, a tokom 2021. godine nije izdat ni jedan nalog za mjerenje zračenja kod zatečenih izvora.

U toku 2021. godine Ekološka inspekcija je CEDIS-u naložila da se za 10 objekata, za koje je u prethodnom periodu vršeno prvo mjerenje po nalogu Ekološke inspekcije, podnese zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje izvora nejonizujućeg zračenja Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine. Na sva izdata Rješenja CEDIS je izjavio žalbu drugostepenom organu, s obzirom da se radi o zatečenim izvorima nejonizujućeg zračenja, koji su pušteni u rad mnogo prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja. Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je uvažilo žalbe i predmete vratilo na ponovni postupak i odlučivanje.

Sva dosadašnja mjerenja nejonizujućeg zračenja izvršena u okolini CEDIS-ovih objekata u prethodnom periodu su u granicama referentnih vrijednosti.

ZAŠTITA NA RADU

U skladu sa obavezama koje proističu iz Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, zahtjevima sistema menadžmenta za bezbjednošću i zdravljem na radu i rješenja Ministarstva rada i socijalnog staranja, broj: 106-134/21-4694/3 od 13.12.2021. godine, Društvo obavlja sljedeće poslove na polju zaštite i zdravlja na radu iz čl. 40 i 43 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu:

- Ispitivanje uslova radne sredine (buka, osvijetljenost i mikroklima);
- Izradu akta o procjeni rizika, sa predlogom mjera za njihovo otklanjanje;
- Periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija i sredstava i opreme lične zaštite na radu;
- Reviziju (ocjenu) tehničke dokumentacije sa aspekta primjenjenosti mjera zaštite, tehničkih propisa i standarda, radi utvrđivanja obezbijeđenosti zaštite zaposlenih u objektima za koje je urađena tehnička dokumentacija, za procese rada koji će se obavljati u njima;
- Osposobljavanje i provjeru osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih;
- I ostale poslove iz člana 40 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu.

U cilju zaštite zdravlja zaposlenih od obolijevanja izazvanog virusom Covid-19, preduzete su značajne aktivnosti i mjere na preventivnoj zaštiti zdravlja zaposlenih. U ovom periodu,

ispoštovane su sve mjere Nacionalnog koordinacionog tijela, i osim što je organizacija rada prilagodjena ovoj situaciji, kontinuirano su zaposlenima obezbjeđivane maske, dezinfekciona sredstva za ruke, rukavice. Zaključen je ugovor sa zdravstvenom ustanovom, kako bi se omogućila provjera zaposlenih na prisustvo virusa, u slučajevima pojave simptoma. Vršena je preventivna dezinfekcija svih poslovnih prostora, kao i dezinfekcija prostorija u kojoj je boravio zaposleni kod koga je potvrđeno prisustvo virusa.

Društvo je preduzimalo mjere na sprječavanju, smanjenju i otklanjanju nivoa rizika, shodno Aktu o procjeni rizika.

CEDIS je donio Odluku o izradi izmjene i dopune Akta o procjeni rizika u skladu sa zakonskom obavezom.

DRUŠTVENA ODGOVORNOST

6. DRUŠTVENA ODGOVORNOST

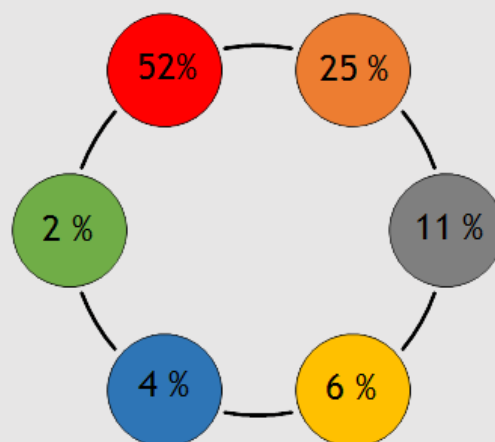
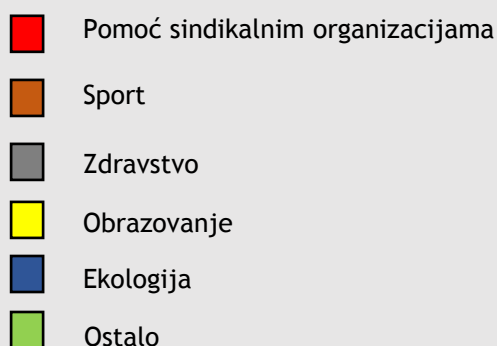
Društveno odgovorno poslovanje (DOP) u Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu usvojeno je kao zlatni standard poslovanja, što potvrđuju brojne aktivnosti. Iz strateškog pristupa proizašli su jasno postavljeni ciljevi, a vizija i timski duh su nas motivisali da se od osnivanja Kompanije podrži i realizuje skoro 240 aktivnosti iz oblasti: obrazovanja, zdravstva, kulture, nauke, sporta, socijalne i dječije zaštite, zaštite životne sredine itd. Podrška je pružena i pojedincima, klubovima, savezima, udruženjima, institucijama, NVO itd. sa blizu 800 hiljada EUR.

Nagrade za DOP od strane Unije poslodavaca za 2017., 2018. i 2019. godinu, kao i Privredne komore za 2019. godinu, potvrdile su opravdanost ovog koncepta poslovanja ali time i obavezale kompaniju da i u narednom periodu doprinosi stvaranju boljeg društva i etički se i odgovorno odnosi prema različitim javnostima.

Nametanje novog načina života od strane korona virusa, koji je još uvijek na sceni, nije zaustavio realizaciju društveno odgovornog poslovanja u 2021. godini. Realizovano je 56 aktivnosti koje su podržane sa EUR 367.229,46 . Odlukom Odbora direktora iz jula pomenute godine, došlo je do uvećanja opredijeljenih sredstava za društveno odgovorno poslovanje pa su umjesto planiranih EUR 180 hiljada iznosila EUR 344 hiljade .

Određene aktivnosti medijski su ispraćene u onoj mjeri u kojoj su to dozvoljavali uslovi u odnosu na mjere nadležnih institucija vezane za korona virus. Osim objava u medijima, informacije su objavljivane i na društvenim mrežama i na web stranicama.

Grafički, procentualni prikaz utrošenih sredstava u iznosu od EUR 367.229,46 je dat u nastavku:

OBRAZOVANJE

Poznajući nemjerljiv uticaj koji obrazovanje ima na razvoj društva, CEDIS posebnu pažnju posvećuje ovoj oblasti. Tako su u 2021. godini realizovana četiri projekta za koja su utrošene 24 hiljade EUR. Uspješno je organizovano, treće u nizu, državno takmičenje „Energija u žici” u saradnji sa NVO „Udruženje nastavnika elektrotehnike” i uz podršku Centra za stručno obrazovanje Crne Gore.

U 2021. godini, po prvi put je realizovan projekat „Energija podvučeno zelenom” na inicijativu CEDIS-a, a u saradnji sa Zavodom za školstvo Crne Gore. CEDIS-ova ideja, kao društveno odgovorne kompanije, zasniva se na realizaciji aktivnosti iz oblasti zaštite životne sredine kroz uključivanje obrazovno-vaspitnih ustanova.

Nastavljena je i praksa podržavanja škola pa je 2021. godine potpisan Ugovor o poslovnoj saradnji sa Srednjom elektrotehničkom školom „Vaso Aligrudić” iz Podgorice čijim je učenicima pružena mogućnost obavljanja prakse u Centru za obuku.

ZDRAVSTVO

Shodno potpisanom četvorogodišnjem ugovoru (2020-2024) o saradnji, Kliničkom centru Crne Gore uplaćena su sredstva u iznosu od 25.000 EUR Centru za plastičnu, rekonstruktivnu i estetsku hirurgiju. Dodatna sredstva uplaćena su Klinici za očne bolesti kao i Opštoj bolnici u Kotoru za nabavku gasnog analajzera, neophodnog za adekvatnu zdravstvenu njegu pacijenata kod kojih je potvrđen korona virus. Navedene aktivnosti u ukupnom iznosu glase 39.614,92 EUR.

Nije izostala ni solidarnost zaposlenih, pa je nastavljeno tradicionalno darivanje krvi gdje je CEDIS-ov Klub dobrovoljnih davalaca, u 2021. godini, organizovao niz akcija širom Crne Gore.

SPORT

Cijeneci značaj kolektivnog i individualnog sporta, kao i postignute rezultate na takmičenjima, u 2021. godini, CEDIS je podržao pojedince, sportske klubove, saveze, događaje vezane za sport i sportske manifestacije putem 20 projekata u iznosu od 91.900 EUR.

Kompanija je sponzor Vaterpolo i plivačkog, Rukometnog, Odbojkaškog, Šahovskog i Streljačkog saveza Crne Gore.

OSTALO

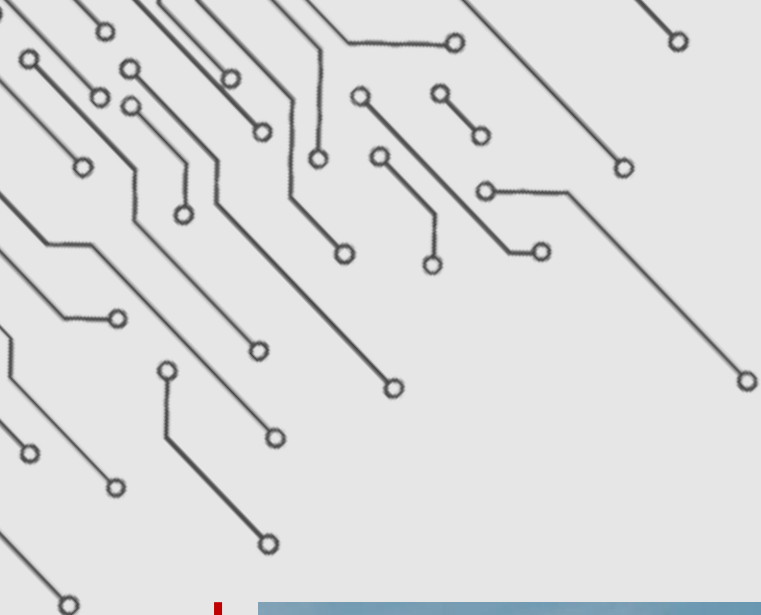

U 2021. godini, CEDIS je podržao svoje sindikalne organizacije sa 189.814,54 EUR za realizaciju aktivnosti nabavke novogodišnjih poklona za djecu zaposlenih, akciju „Ljetujmo doma” kao i aktivnosti povodom petog rođendana Kompanije.

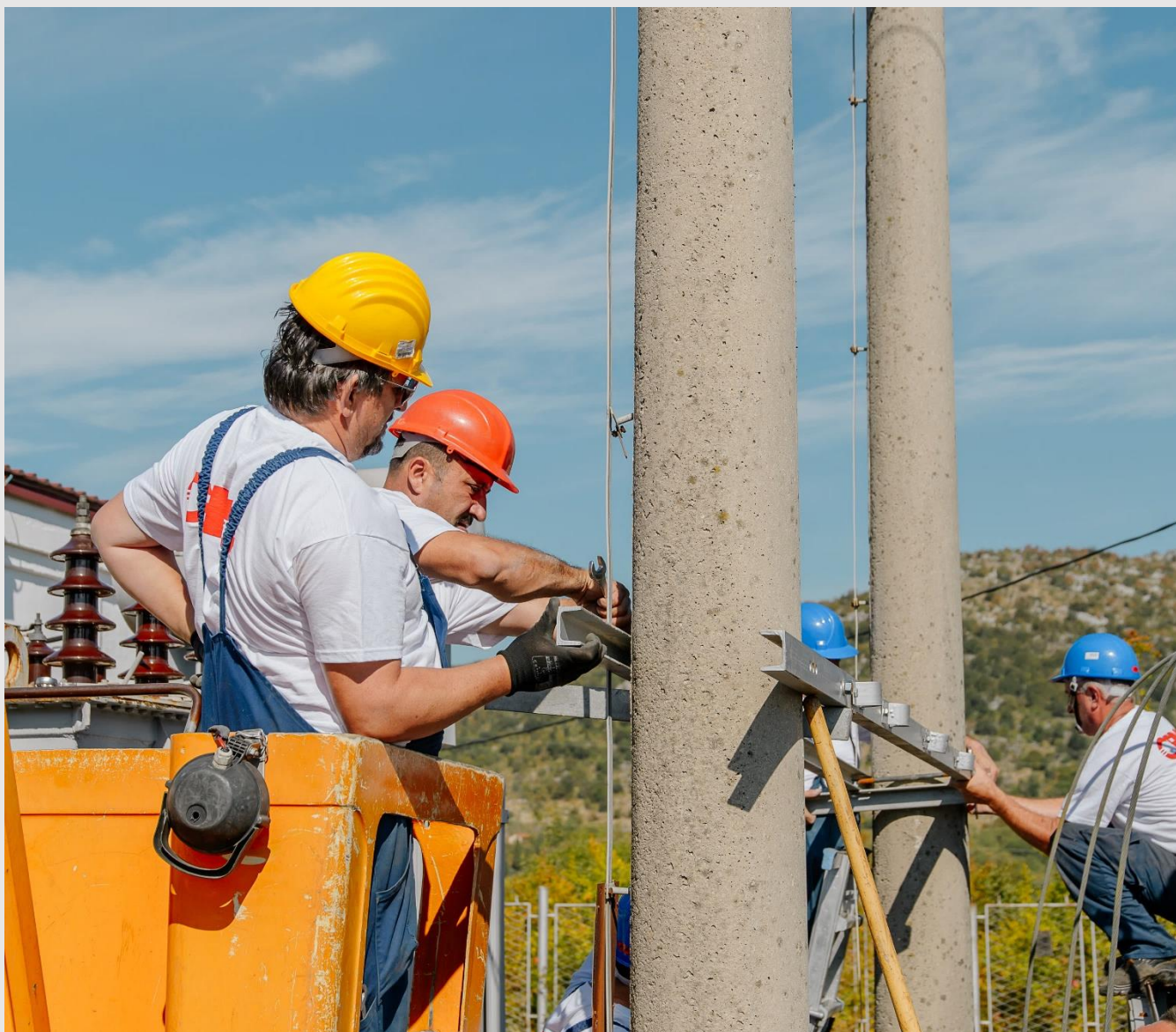
Shodno Pravilniku za dodjelu sponzorstava, donacija, pomoći i stipendija - za pomoći se opredjeljuju sredstva u iznosu od 2,5 % od predviđenog Budžeta. U 2021. godini, 12 osoba je dobilo pomoć u cilju liječenja, školovanja ili zbog lošeg materijalnog stanja. Iznos sredstava utrošen za ove svrhe jeste 3.300 EUR. Podrška projektima iz socijalne i dječije zaštite nije izostala ni u 2021. godini. Podržan je projekat Udruženja mladih sa hendikepom koji se odnosio na nabavku psa vodiča za slabovide osobe.

U cilju podrške kulturnoj djelatnosti, podržane su dvije aktivnosti sa 1.200 EUR. Pored navedenog, uspostavljena je saradnja sa turističkim organizacijama Podgorice, Pljevalja i Bara koje su pokrenule projekat Street art - ukrašavanje elektroenergetskih objekata u prometnim djelovima grada.

CEDIS se u 2021. godini pridružio kampanji promovisanja potrošačkog zakonodavstva i podizanja svijesti crnogorske javnosti o unaprijeđenom Centralnom informacionom sistemu za zaštitu potrošača postavljajući naljepnice sa QR kodom, koji vodi na sajt www.potrosac.me, na vidne pozicije u poslovnim prostorijama CEDIS-a rezervisanim za kontakt sa korisnicima.

INVESTICIJE

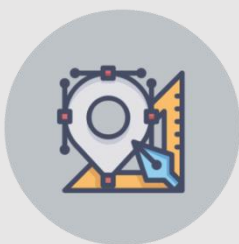

7. INVESTICIJE

U nastavku je dat pregled realizovanih investicionih projekata i njihovo poredjenje sa prethodnom godinom:

Opis ulaganja	2021A	Delta Δ	2020A
Primarna mreža	3.356.900	(1.7)	5.041.002
Sekundarna mreža	2.413.484	(0.4)	2.833.444
Revitalizacija	9.769.416	(5.0)	14.794.094
AMM III faza	927.592	(4.6)	5.516.144
Ostala Ulaganja	2.660.438	(1.8)	4.415.581
Otkup Infrastrukture	289.190	(3.3)	3.610.047
Optička infrastruktura	-	(1.0)	1.049.632
UKUPNO	19.417.023	(17.8)	37.259.944

PROJEKTI

Tokom 2021. godine CEDIS je nastavio aktivnosti na već ranije započetim projektima (njih 157), a započeto je ili je u pripremi 241 novih projekata. Ukupna ulaganja tokom 2021. godine iznose EUR 19.4 miliona i ona su za cca EUR 17.8 miliona manja u odnosu na 2020. godinu.

Kroz AMM projekat je tokom 2021. godine uloženo EUR 900 hiljada čime je navedeni projekat zatvoren a najveći dio ovog ulaganja, cca EUR 800 hiljada, odnosio se na projekte ugradnje i zamjene digitalnih brojila.

Ulaganja kroz Ostale investicije uključuju ulaganja u uzemljenje neutralne tačke, ulaganja u informacione tehnologije, rekonstrukciju građevinskog dijela elektroenergetskih objekata, implementaciju I faze SCADA projekta i priključke. Ukupna ulaganja na nivou primarne distributivne mreže, kroz 33 projekata, u 2021. godini iznosila su EUR 3.3 miliona. Od toga je najveći dio sredstava realizovan kroz projekte 10kV Postrojenje u TS 110/10 kV Kličevo - cca 1.2 milion i rekonstrukcija TS 35/10kV "Kumbor" - cca EUR 1.6 miliona.

Najvažniji projekti u primarnoj mreži koji su završeni tokom 2021. godine su:

- 1) Zamjena užeta 90/15 ALFe sa kompozitnim užetom ACCC veće propusne moći na četiri dalekovoda 35kV na primorju (90% radova realizovano tokom 2020. godine dok su preostali radovi okončani 2021.)
- 2) 10 kV Postrojenje u TS 110/10 kV Kličevo
- 3) Nabavka transformatora 4MVA u TS35/10kV Veliki Pijesak
- 4) Rekonstrukcija TS 35/10kV "Kumbor" (70% radova realizovano tokom 2020. preostali radovi okončani 2021.)
- 5) Ugradnja transformatora 4MVA u TS 35/10 kV Čokrlije
- 6) Nabavka transformatora 4MVA i 8MVA u TS35/10kV Nedakusi
- 7) Nabavka transformatora 4MVA u TS35/10kV Žabljak

Tokom 2021 godine su započete i nastavljene aktivnosti na investicionim projektima čija realizacija će se nastaviti i tokom 2022. godine. To su prije svega:

- 1) Izgradnja 35/10kV "Duklo" (2x8MVA)
- 2) Izgradnja DV 35 kV Humci-R.Crinojevića (dionica od TS 35/10 Humci do magistrale Cetinje-Budva)
- 3) Kablovski vod 35 kV od TS 110/35 kV „Podi” do TS 35/10 kV „Kumbor”
- 4) Kablovski vod 35 kV od TS 110/35 kV „Podi” do TS 35/10 kV „Baošići”
- 5) Rekonstrukcija DV 35 kV "Markovići"-Miločer", BD (rekonstrukcija zbog pojave klizišta na postojećoj trasi predmetnog dalekovoda)
- 6) Rekonstrukcija DV 35kV Glava Zete-Čevo
- 7) 10 kV postrojenje u TS 35/10 kV Centar
- 8) Izgradnja TS 35/10 kV "Velje Brdo"
- 9) Izgradnja KB 35 kV Tivat - Račica
- 10) Izgradnja TS 35/10kV "Grbalj 2" sa uklapanjem u 35kV mrežu
- 11) Izgradnja TS 35/10 kV "Bigova"
- 12) Izgradnja TS 35/10kV "Tri Krsta"
- 13) Rekonstrukcija DV 35 kV Ribarevine - Šćepanica
- 14) Izgradnja nove TS 35/10 kV Volođa

U sekundarnu mrežu je kroz 365 projekata uloženo EUR 1.78 miliona. Od toga je oko EUR 1.48 miliona uloženo u izgradnju novih trafostanica i vodova.

Značajna ulaganja u sekundarnu mrežu, preciznije EUR 11.9 miliona, realizovana su kroz projekat Revitalizacije 10 kV elektroenergetskih vodova, pripadajućih stubnih trafostanica 10/0,4 kV i 0,4 kV niskonaponske mreže. Realizovana je druga godina Ugovora po osnovu kojeg je revitalizovano 11 dalekovoda:

- 1) DV 10 kV Velimlje (Region 1 - Nikšić)
- 2) DV 10 kV Lijeva Rijeka (Region 2 - Podgorica)
- 3) DV 10 kV Biševo (Region 3 - Rožaje)
- 4) DV 10 kV Virpazar (Region 4 - Bar)
- 5) DV 10 kV Ostros (Region 4 - Bar)
- 6) DV 10 kV Gornja Morača (Region 6 - Kolašin)
- 7) DV 10 kV Boljanići (Region 7 - Pljevlja)
- 8) DV 10 kV Hoti (II dio) (Region 2 - Tuzi)
- 9) DV 10 kV Mrke Petrovići (Region 2 - Podgorica)
- 10) DV 10 kV Lipovik (Region 2 - Cetinje)
- 11) DV 10 kV Konjuhe (Region 3 - Andrijevica)

Kroz revitalizaciju realizovanu kroz Ugovor sa trećim licima zamijenjeno je 4161 stubova i užeta duž cca 745 km trase. Rekonstruisano je 159 stubnih trafostanica i 13 niskonaponskih mreža kroz koje je zamijenjen 1223 stub i ugrađeno 63,25 km SKS-a.

Sopstvenim snagama radilo se na 26 dalekovoda u 2021. godini gdje su troškovi radne snage kapitalizovani na investicionim projektima. Revitalizovano je cca 23 km 10kV nadzemne mreže pri čemu je zamijenjeno 588 dalekovodnih stubova. Takođe je sopstvenim snagama rađeno na 39 stubnih trafostanica i 89 niskonaponskih mreža.

Kroz revitalizaciju niskonaponske mreže u 2020. godini zamijenjen je 2541 stub, a u 2021. godini 1816 stubova. U 2021. završeno je i aktivirano 10 DV. Radovi su izvođeni u periodu od 2019-2021.

Tokom 2021. godine nastavljena je realizacija Programa otkupa elektroenergetske infrastrukture koja je u vlasništvu trećih lica. Ukupna vrijednost otkupljene elektroenergetske infrastrukture iznosi EUR 0.29 miliona.

I u 2021. godini je zamijenjen veliki broj stubova kroz tekuće i havarijsko održavanje. U nastavku je dat uporedni prikaz broja zamijenjenih stubova kroz navedene projekte u 2020. i u 2021. godini.

	2020	2021
Tekuće održavanje	684	683
Havarijsko održavanje	3933	3877
Zahtjevi korisnika	2167	2168
Revitalizacija	3635	2423

PRIGOVORI

U 2021. godini primljeno je 3.677 prigovora preko snabdjevača, od čega je obrađeno 3.623 iliti 98.5 %. Bez osnova bilo je 2.564 iliti 70.8% ukupno obrađenih prigovora kupaca. Kod 1.958 obrađenih prigovora nije ispoštovan rok što čini 54%. Najveći broj prigovora kupaca, i to preko 83 % odnosi se na kontrolu mjernog mjesta.

U periodu od januara do decembra 2021. godine, primljeno je 3.107 prigovora od korisnika, od čega je obrađeno 2.586 istih iliti 83.2%. Rok nije ispoštovan kod 1.187 predmeta što čini 46% ukupno obrađenih prigovora. 935 prigovora, odnosno 36.2%, nije imalo osnovu. Prosječno vrijeme za obradu unutar sektora iznosi približno 24 dana a za odgovor na zahtjev 32 dana.

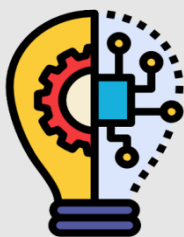
U ovoj godini primljen je 451 prigovor od inspekcija, REGAGEN-a i državnih institucija pri čemu je obrađeno 358 ili 94% od ukupno primljenih prigovora.

CILJEVI I PLANOVI

8. CILJEVI I PLANOVI

RAZVOJ MREŽE

Analiza postojećeg stanja elektrodistributivnog sistema kao i procjena rizika realizacije opredijelila je prioritetne Investicione projekte u 2022. godini, kako u primarnoj tako i u sekundarnoj mreži.

Kapitalnim ulaganjima u 2022. godini očekuju se sljedeći efekti:

- Povećanje kapaciteta u cilju priključenja novih potrošača;
- Dostizanje tehničkih standarda i/ili poboljšanje naponskih prilika;
- Povećanje pouzdanosti i sigurnosti napajanja potrošača;
- Smanjenje gubitaka električne energije.

Realizacijom pojedinačnih investicionih projekata predviđenih u periodu 2022. godine očekuje se ostvarivanje više pozitivnih efekata.

Određen broj investicionih projekata planiran je u smislu stvaranja uslova za priključenje novih elektroenergetskih objekata. Takvi projekti se prije svega odnose na uzemljenje NT 10kV u Trafostanicama 35/10kV "Veliki Pijesak" i "Jezerine". Planiran je i nastavak projekta revitalizacije 10kV i 0,4kV mreže u periodu 2022. godine.

Ovim planom za 2022. godinu predviđeno je ulaganje na 22 projekta u primarnoj mreži, ukupne vrijednosti, odobrene od strane REGAGEN-a, u iznosu od EUR 2.16 miliona. Osim projekata čija je priprema i realizacija već otpočela, treba izdvojiti i sljedeće nabavke transformatora:

- Nabavka dva transformatora 8MVA u TS35/10kV Igalo
- Nabavka transformatora 1MVA u TS35/10kV Crkvičko Polje
- Nabavka transformatora 8MVA u TS35/10kV Novi Obod
- Nabavka transformatora 1MVA u TS35/10kV Čevo
- Nabavka dva transformatora 4MVA u TS35/10kV Velika Plaža 2
- Nabavka transformatora 4MVA u TS35/10kV Vladimir
- Nabavka transformatora 8MVA u TS35/10kV Dobrota
- Nabavka dva transformatora 4MVA u TS35/10kV Račica
- Nabavka transformatora 2,5MVA u TS35/10kV Manastir Morača
- Nabavka transformatora 1MVA u TS35/10kV Boan
- Nabavka transformatora 2,5MVA i 4MVA u TS35/10kV Plav
- Nabavka transformatora 2,5MVA u TS35/10kV Drijenak

Takođe, planira se i realizacija nekoliko značajnih investicija koje su odobrene u ranijem periodu. To su:

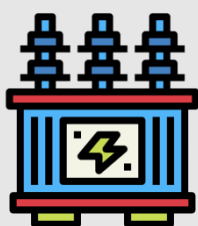
- Rekonstrukcija 35 kV i 10 kV postrojenja u TS "Rade Končar"
- Izgradnja 35 kV KB Jezerine - Lubnica
- Izgradnja kablovskog voda 35kV Breza - Rijeka Mušovića

Ulaganja u sekundarnu mrežu (vodovi 10 kV, TS 10/0,4 kV, vodovi 0,4 kV) za 2022. godinu odnose se na 331 investicioni projekat, a predviđena vrijednost planiranih projekata odobrenih od strane REGAGEN-a je EUR 13,2 miliona (ne računajući projekat Revitalizacije 10kV i 0,4kV mreže i pripadajućih STS 10/0,4kV).

Imajući u vidu činjenicu da NN mreža nije obuhvaćena detaljnom razradom planskih dokumenta, CEDIS se umjesto opredjeljenja za izgradnju novih odlučio na revitalizaciju odnosno zamjenu postojećih neispravnih i starih elemenata NN mreže odgovarajućim tipskim novim elementima.

Očekivani rezultati investiranja u revitalizaciju VN i NN mreže su dostizanje i održavanje nivoa opštih i pojedinačnih pokazatelja minimuma kvaliteta snabdijevanja električnom energijom postojećih potrošača, a takođe i stvaranje uslova za priključenje novih objekata.

Planirana revitalizacija i rekonstrukcija VN mreže na svim područjima gdje tehničke mogućnosti to dozvoljavaju obezbjeđuju brže, efikasnije i ekonomski isplativije rješenje od izgradnje novih vazdušnih 10 kV vodova skopčanih sa prepoznatim problemima nepostojanja prostorno-planske dokumentacije, nepostojanja katastarskih digitalnih podloga kao i dugotrajnim rješavanjem imovinsko-pravnih odnosa.

Za projekat Revitalizacija SN i NN mreže su, Planovima investicija odobrenim od strane REGAGEN-a, planirana ulaganja EUR 12.1 miliona za 2022. godinu.

Tokom 2022.godine CEDIS planira da projekat Revitalizacije u potpunosti realizuje sopstvenim snagama i planirana je revitalizacija sledećih dalekovoda:

DV 10 kV Unač iz TS 35/10 kV Unač (cca 36km)

DV 10 kV Vazdušni Tuzi iz TS 35/10 kV Tuzi (cca 44.2km)

DV 10 kV Jelenak iz TS 35/10 kV Danilovgrada (cca 28.7km)

DV 10 kV Meteh iz TS 35/10 kV Plav (cca 28.6km)

DV 10 kV Gač iz TS 35/10 kV Grad-Ulcinj (cca 27.4km)

DV 10 kV Grbalj 2 iz TS 35/10 kV Grbalj (cca 32.2km)

DV 10 kV Rovca iz TS 35/10 kV Manastir Morača (cca 37.5km)

DV 10 kV Novakovići iz TS 35/10 kV Njegovuđa (cca 28km)

Planirano je da se rekonstrukcijom pomenutih 8 dalekovoda zamijeni 3106 stubova, ugradi 15,5 km novog užeta, a rekonstruiše 50 trafostanica. Predviđeni troškovi za rekonstrukciju pomenutih dalekovoda su oko EUR 5.5 miliona (bez PDV-a)

Pored navedenih osam dalekovoda kroz projekat Revitalizacije planirano je da se sopstvenim snagama ugradi dodatnih 5000 stubova 10kV i 0,4kV mreže, 170 km sks-a u NN mrežama i 6 km dalekovodnog užeta na ostalim prepoznatim djelovima mreže. Ovim radovima je obuhvaćen 31 dalekovod, 55 niskonaponskih mreža i 158 stubnih trafostanica.

Tokom 2022. godine planirana je ugradnja ukupno 93 reklozera na 25 dalekovoda 10 kV u okviru 8 tenderskih postupaka ukupne procijenjenje vrijednosti EUR 1.968.203,00. Za navedene postupke svi projektni zadaci su završeni tokom 2021. godine i odnosili su se na

ugradnju reklozera na dalekovodima koji su bili u ranijim Planovima investicija. Očekuje se da kompletna realizacija ovih investicija sa puštanjem u rad bude završena tokom 2022.godine i ista zavisi od dinamike postupka javnih nabavki.

AMR i mjerna sredstva čine važan dio plana prije svega zbog dokazanih pozitivnih efekata na podizanje efikasnosti eksploatacije mreže i imaju približno konstantan udio u investicionom planu tokom godina ako se posmatra apsolutni iznos. Za 2022. godinu su odobrena sredstva u iznosu od EUR 2.09 miliona.

Za Realizaciju prve faze projekta SCADA i ADMS za 2022.godinu je od strane REGAGEN odobren iznos od EUR 600 hiljada i početak realizacije iste je planiran tokom 2022.godine.

Prva faza projekta obuhvatila bi nabavku SCADA i ADMS Sistema sa potrebnim hardverom i softverom, formiranje tehničke baze podataka i povezivanje sa ostalim sistemima CEDIS-a. U ovoj fazi je planirana integracija 39 TS x/10kV i TS x/35kV, 3 TS 10/0.4kV i reklozera na području regiona 2,4 i 5.

Ukupan procijenjeni iznos koji je potreban za realizaciju ove Investicije iznosi EUR 9.440.909. Očekuje se da REGAGEN za 2023 i 2024 godinu odobri iznos od EUR 7.190.000 što sa ranije odobrenih EUR 1.650.000 čini ukupno procijenjeni iznos od strane konsultanata.

Pored ovog CEDIS planira da započne realizaciju projekata Pripreme postrojenja u trafostanicama za SCADA-u, za što je u ranijem periodu od strane REGAGEN odobren iznos od EUR 661.157. Planirano je da se ova investicija u potpunosti realizuje sopstvenim snagama. Potrebna oprema za ovu investiciju će biti nabavljena u tenderskom postupku.

Za ulaganja u ostala osnovna sredstva u 2022. godini odobreno je ukupno EUR 3.87 miliona.

Programom otkupa 2022-2024 predviđeno je nešto više od EUR 35.18 miliona za otkup EE infrastrukture, od čega samo za 2022. godinu EUR 13.47 miliona.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

9. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik (koji obuhvata rizik kamatne stope i rizik cijena), rizik likvidnosti i rizik tokova gotovine. Društvo nije izloženo valutnom riziku. Upravljanje rizicima u Društvu usmjereno je na nastojanje da se u nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjene tržišnih cijena, kao što su rizik od promjene kamatne stope i valutni rizik, koji će uticati na rezultat Društva ili vrijednost njegovih finansijskih instrumenata.

Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih granica, uz optimizaciju prinosa.

RIZIK OD PROMJENE KAMATNE STOPE

Društvo je izloženo raznim rizicima koji kroz efekte fluktuacija na tržištu kamatne stope utiču na finansijsku poziciju i tokove gotovine Društva.

Rizik promjene kamatne stope je rizik da će budući novčani tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjene tržišnih kamatnih stopa. Izloženost Društva riziku od promjene kamatnih stopa na tržištu odnosi se prvenstveno na kredit odobren od strane vlasnika Društva, EPCG AD, i kredit odobren od EBRD-a.

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranja, prije svega za dugoročne obaveze, jer one predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju.

Na dan 31. Decembra 2021. godine saldo pozajmica Društva odnosi se na finansijske instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom koja zavisi od EURIBOR-a. Obzirom da su kreditni angažmani vezani za EURIBOR postoji kamatni rizik sa aspekta zaduživanja kod banaka i ostalih finansijskih institucija.

Finansijski instrumenti sa fluktuirajućom kamatnom stopom čine tokove gotovine Društva podložne riziku promjene kamatnih stopa, a finansijski instrumenti sa fiksnom stopom čine tokove gotovine Društva podložne riziku promjene tržišnih kamatnih stopa.

KREDITNI RIZIK

Kreditni rizik je rizik da ugovorna strana neće ispuniti svoje obaveze u vezi sa finansijskim instrumentom, što bi dovelo do finansijskih gubitaka. Društvo je izloženo kreditnom riziku kroz aktivnosti finansiranja, uključujući gotovinu i depozit kod banaka, potraživanja i druga sredstva. Društvo posluje sa renomiranim bankama i

finansijskim institucijama u Crnoj Gori.

Izloženost Društva kreditnom riziku dijelom se odnosi na gotovinu kod banaka i kratkoročne plasmane kod banaka, uvećanu za pripadajuću obračunatu kamatu. Društvo ublažava izloženost kreditnom riziku plasiranjem sredstava samo kod određenih banaka koje su ocijenjene kao prihvatljive na osnovu sprovedene analize relevantnih kriterijuma, kao što su adekvatnost kapitala, likvidnost i kreditna sposobnost.

OSTALI RIZICI

Planom integriteta CEDIS-a identifikovano je sedam rizičnih oblasti koje mogu narušiti integritet Društva.

Monitoring sprovođenja Plana integriteta CEDIS-a ima za cilj stvaranje uslova blagovremenog prepoznavanja rizika kako bi se preduzele aktivnosti na eliminaciji istih.

Struktura plana integriteta sastoji se od sljedećeg:

- Oblasti rada koje su prepoznate kao podložne riziku;
- Radna mjesta koja mogu biti podložna riziku u okviru pomenutih rizičnih oblasti;
- Definisanja vrste osnovnih rizika u odnosu na određenu oblast i radna mjesta;
- Postojeće mjere kontrole;
- Konkretizovanje preostalog rizika (rezidualnog)
- Ocjena intenziteta rezidualnog rizika,
- Predložene mjere za smanjenje ili otklanjanje rizika;
- Određivanje odgovorne osobe za praćenje sprovođenja predloženih mjera,
- Rok za ispunjenje mjera
- Status rizika;
- Opis i ocjena realizacije mjera

Oblasti rizika su podijeljene na opšte i posebne.

U opšte oblasti spadaju:

- Rukovođenje i upravljanje
- Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih
- Planiranje i upravljanje finansijama
- Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata

U posebne oblasti spadaju:

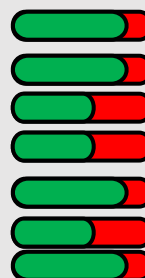
- Odnosi sa javnošću
- Slobodan pristup informacijama
- Odnos sa korisnicima

U nastavku je dat prikaz procijenjenog rizika za identifikovane oblasti rizika:

Oblasti rizika

Rukovođenje i upravljanje
Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih
Planiranje i upravljanje finansijama
Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata
Odnosi sa javnošću
Slobodan pristup informacijama
Odnos sa korisnicima

Procijenjeni rizik

Postignut je dogovor da CEDIS uvede djelotvoran program usklađenosti poslovanja sa standardima integriteta, što je podrazumijevalo vršenje procjene rizika iz oblasti integriteta i donošenje inoviranog Plana integriteta (PI). EBRD je angažovao GoodCorporation kao spoljnog konsultanta sa zadatkom da procijeni adekvatnost prve verzije Plana integriteta CEDIS-a i da preporuke za unapređenja usklađenosti poslovanja CEDIS-a sa standardima integriteta.

PREPORUKE I NJIHOVA IMPLEMENTACIJA

Planom integriteta CEDIS identifikovan je ukupno 21 rezidualni rizik u sedam oblasti. Od ukupnog broja identifikovanih rezidualnih rizika (21) u 2021. godini, njih 16 je smanjeno, 5 je bez izmijenjenog statusa a povećanih rizika nema. Broj mjera za smanjenje rizika je povećan za 50% u odnosu na prethodni plan i iznosi 46. Osim povećanja broja mjera, Planom integriteta je predviđena konkretizacija mjera za smanjenje određenih rizika te veća učestalost kontrola i izvještavanja gdje se prije svega misli na kvartalne izvještaje. Namjera je da se sprovođenje mjera za smanjenje rizika prati intenzivnije i učestalije, kako bi se blagovremeno otklanjali eventualni nedostaci.

I pored značajnog povećanja broja mjera za smanjenje rizika, tokom 2021. godine realizovano je njih 40 ili 87%. Za određene oblasti, kontrole su rađene kvartalno, vođena je evidencija izvršenih kontrola i sačinjavani izvještaji o utvrđenom stanju i naloženim mjerama za ispravku eventualnih grešaka.

Kao što je već rečeno, od ukupnog broja identifikovanih rizika (21) u 2021. godini, njih 16 je smanjeno, 5 je bez izmijenjenog statusa a povećanih rizika nema. Svi identifikovani rizici su smanjeni u 6 oblasti. Najveći broj identifikovanih rizika jeste u oblasti kadrovske politike, etičnog i profesionalnog ponašanja zaposlenih što je njih 7. U ovoj oblasti je konstatovano 5 rizika za koje u posmatranom periodu nije bilo promjena.

Iz priložene tabele se može uočiti da su mjere za suzbijanje rizika u potpunosti realizovane u svim oblastima osim kadrovske politike, etičnog i profesionalnog ponašanja zaposlenih gdje je 6 mjera ostalo nerealizovano.

Visok procenat realizovanih mjera za smanjenje rizika od 87% i pored značajnog povećanja broja mjera, ukazuje na napredak u sprovođenju Plana integriteta CEDIS-a.

Kao što je već rečeno, od ukupnog broja identifikovanih rizika (21) u 2021. godini, njih 16 je smanjeno, 5 je bez izmijenjenog statusa a povećanih rizika nema. Svi identifikovani rizici su smanjeni u 6 oblasti. Najveći broj identifikovanih rizika jeste u oblasti kadrovske politike, etičnog i profesionalnog ponašanja zaposlenih što je njih 7. U ovoj oblasti je konstatovano 5 rizika za koje u posmatranom periodu nije bilo promjena.

Iz priložene tabele se može uočiti da su mjere za suzbijanje rizika u potpunosti realizovane u svim oblastima osim kadrovske politike, etičnog i profesionalnog ponašanja zaposlenih gdje je 6 mjera ostalo nerealizovano.

Visok procenat realizovanih mjera za smanjenje rizika od 87% i pored značajnog povećanja broja mjera, ukazuje na napredak u sprovođenju Plana integriteta CEDIS-a.

Naziv oblasti rizika	Broj rizika	Bez promjena	Smanjen rizik	Broj usvojenih mjera	Realizovano	Nerealizovano
Rukovođenje i upravljanje	3	0	3	3	3	0
Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih	7	5	2	16	10	6
Planiranje i upravljanje finansijama	5	0	5	8	8	0
Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata	1	0	1	3	3	0
Odnosi sa javnošću	1	0	1	2	2	0
Slobodan pristup informacijama	1	0	1	3	3	0
Odnos sa korisnicima	3	0	3	11	11	0
Ukupno	21	5	16	46	40 (87%)	6 (13%)

RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće moći da ispuni svoje obaveze. Društvo upravlja likvidnošću na način da sve preuzete obaveze izmiri u trenutku dospjeća.

Društvo ima dovoljnu količinu visoko likvidnih sredstava, koja mu omogućava da ispuni svoje obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze kada dospiju. Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti je na rukovodstvu Društva. Društvo upravlja rizikom likvidnosti stalnom kontrolom aktuelnih i projekcija novčanih tokova. Društvo ne koristi finansijske derivate.

Projekcija ukupnih tokova gotovine vrši se na nivou Društva. Služba finansija prati kontinuirano likvidnost Društva kako bi obezbijedila dovoljno gotovine za potrebe poslovanja.

Višak gotovine iznad nivoa potrebnog za upravljanje obrtnim kapitalom polaže se kao višak gotovine na kamatonosne tekuće račune, oročene depozite, uz odabir instrumenata sa odgovarajućim rokom dospjeća.

OPERATIVNI RIZIK

Društvo posluje u industriji koja je regulisana od strane REGAGEN-a i koja definiše maksimalno odobrene prihode iz regulisane djelatnosti, pa je samim tim Društvo izloženo operativnom riziku kroz odstupanje ključnih operativnih parametara od onih koji su korišćeni za potrebe definisanja maksimalno odobrenih prihoda.

Neki od ključnih uzroka operativnog rizika su:

1) Gubici u distribuciji električne energije

REGAGEN odobrava 8.15% dozvoljenih tehničkih gubitaka u distributivnom sistemu za 2022. Godinu. CEDIS je u 2021. godini ostvario gubitke od 12,39%. Obzirom da se gubici iznad dozvoljenih moraju nadoknaditi iz prihoda CEDIS-a, svako povećanje ostvarenih gubitaka iznad dozvoljenih predstavlja značajan poslovni rizik za Društvo. Pored tehničkih razloga za nastanak gubitaka, ovim gubicima doprinosi i neovlašćena potrošnja od strane krajnjih korisnika. CEDIS aktivno radi na smanjivanju ostvarenih gubitaka pa je tako u 2021. godini zabilježeno 0.54 procentna poena manje gubitaka nego u 2020. godini. Društvo sprovodi niz aktivnosti u cilju smanjenja gubitaka i to kroz unapređenje sistema mjerenja potrošnje, smanjenje nelegalne potrošnje, uvođenje sistema za daljinsko očitavanje kontrolom mjernih mjesta itd.

2) Cijena električne energije za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu

Imajući u vidu obavezu CEDIS-a da razliku između preuzete i predate električne energije kupi na tržištu kao i enormno povećanje cijena, poslovanje Društva je izloženo ogromnom riziku po ovom osnovu. Tokom 2021. godine odobrena cijena za nabavku električne energije iznosila je 53,3920 EUR/MWh dok je prosječna realizovana cijena u istom periodu iznosila preko 80 Eur/MWh odnosno CEDIS je za trošak nabavke električne energije u 2021. godini morao izdvojiti 28.215.963 eura odnosno 12.251.032 eura više od plana.

Prilikom izrade biznis plana za 2022. godinu, osnovna pretpostavka je bila da će cijena nabavke električne energije biti na nivou odobrenom od strane REGAGEN-a, odnosno u iznosu od 52,9141 Eur/MWh. Imajući u vidu da je za prvu polovinu godine ugovorena cijena 116,22 EUR/MWh odnosno 63 EUR/MWh više od plana za šta će CEDIS izdvojiti preko EUR 19 miliona odnosno preko EUR 10 miliona više od plana, evidentno je da je poslovanje Društva ugroženo.

3) Operativni troškovi

Troškovi poslovanja Društva nastali u cilju obavljanja regulisanje djelatnosti, predstavljaju važan element u formiranju maksimalno odobrenih prihoda. S tim u vezi, svako odstupanje ostvarenih operativnih troškova u odnosu na iznos odobren za regulatorni period, predstavlja potencijalni rizik za finansijsku poziciju Društva. Iz tog razloga, Društvo ima razvijenu metodologiju praćenja troškova i kontrole odstupanja, gde su sve kategorije troškova alocirane na vlasnike, tj. odgovorna lica. Mjesečnim praćenjem ostvarenih rashoda i poređenjem sa budžetom se omogućuje rukovodstvu Društva da na vrijeme identifikuje materijalna odstupanja i od odgovornih lica za te kategorije zatraži korektivne mjere u cilju kontrole daljih odstupanja. Svjetska ekonomska kriza izazvana epidemijom virusa Corona te rastom cijena energenata dovela je do ogromne inflacije te samim tim i rasta cijena materijala i usluga.